Europos Parlamentas
2014-2019

Plenarinio posėdžio dokumentas

B8-0600/2017 }
B8-0632/2017 }
B8-0633/2017 }
B8-0635/2017 } RC1

15.11.2017

BENDRAS PASIŪLYMAS DĖL REZOLIUCIJOS

pateiktas pagal Darbo tvarkos taisyklių 135 straipsnio 5 dalį ir 123 straipsnio 4 dalį

keičiantis šių frakcijų pateiktus pasiūlymus dėl rezoliucijų:
ECR (B8-0600/2017)
S&D, Verts/ALE (B8-0632/2017)
ALDE (B8-0633/2017)
PPE (B8-0635/2017)

dėl Somalyje įvykdytų teroristinių išpuolių
(2017/2962(RSP))

Joachim Zeller, Tomáš Zdechovský, Pavel Svoboda, Lefteris Christoforou, Dubravka Šuica, Eduard Kukan, Tunne Kelam, Marijana Petir, Elisabetta Gardini, Jarosław Wałęsa, Laima Liucija Andrikienė, Luděk Niedermayer, Lorenzo Cesa, Mairead McGuinness, David McAllister, Jaromír Štětina, Romana Tomc, Željana Zovko, Ivan Štefanec, Michaela Šojdrová, Patricija Šulin, Giovanni La Via, Manolis Kefalogiannis, Maurice Ponga, Adam Szejnfeld, Bogdan Brunon Wenta, Sandra Kalniete, Milan Zver, Roberta Metsola, Andrey Kovatchev, Lars Adaktusson, Seán Kelly, Deirdre Clune, Krzysztof Hetman, José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, Anna Záborská, László Tőkés, Michael Gahler, Inese Vaidere, Ivana Maletić, Cristian Dan Preda
PPE frakcijos vardu
Elena Valenciano, Victor Boştinaru, Soraya Post, Cécile Kashetu Kyenge
S&D frakcijos vardu

Karol Karski, Branislav Škripek, Ruža Tomašić, Charles Tannock, Jan Zahradil, Notis Marias, Jana Žitňanská, Ryszard Czarnecki, Anna Elżbieta Fotyga, Zdzisław Krasnodębski, Angel Dzhambazki
ECR frakcijos vardu
Hilde Vautmans, Izaskun Bilbao Barandica, Nedzhmi Ali, Petras Auštrevičius, Beatriz Becerra Basterrechea, Dita Charanzová, Gérard Deprez, Martina Dlabajová, Fredrick Federley, Nathalie Griesbeck, Marian Harkin, Filiz Hyusmenova, Ivan Jakovčić, Petr Ježek, Ilhan Kyuchyuk, Patricia Lalonde, Louis Michel, Javier Nart, Urmas Paet, Maite Pagazaurtundúa Ruiz, Jozo Radoš, Frédérique Ries, Robert Rochefort, Jasenko Selimovic, Pavel Telička, Ivo Vajgl, Marietje Schaake, Johannes Cornelis van Baalen, Cecilia Wikström, Valentinas Mazuronis
ALDE frakcijos vardu
Maria Heubuch, Jordi Solé
Verts/ALE frakcijos vardu
Ignazio Corrao, Isabella Adinolfi, Piernicola Pedicini

Europos Parlamento rezoliucija dėl Somalyje įvykdytų teroristinių išpuolių (2017/2962(RSP))

Europos Parlamentas,

– atsižvelgdamas į savo ankstesnes rezoliucijas dėl Somalio,

– atsižvelgdamas į savo 2017 m. gegužės 18 d. rezoliuciją dėl padėties Dadaabo pabėgėlių stovykloje[1],

– atsižvelgdamas į Komisijos pirmininko pavaduotojos ir Sąjungos vyriausiosios įgaliotinės užsienio reikalams ir saugumo politikai 2016 m. spalio 15 d. pareiškimą dėl išpuolių Somalyje (Mogadiše) ir į vyriausiosios įgaliotinės ir pirmininko pavaduotojos atstovo 2017 m. spalio 30 d. pareiškimą dėl išpuolio Somalyje,

– atsižvelgdamas į 2017 m. balandžio 3 d. Tarybos išvadas dėl Somalio,

– atsižvelgdamas į 2017 m. rugsėjo 27 d. ES išsakytą pastabą 36-ojoje Jungtinių Tautų Žmogaus teisių tarybos sesijoje per interaktyvų dialogą su nepriklausomu ekspertu Somalio klausimais,

– atsižvelgdamas į 2017 m. rugpjūčio 30 d. JT Saugumo Tarybos rezoliuciją 2372 (2017) ir į 2017 m. lapkričio 7 d. rezoliuciją 2383 (2017),

– atsižvelgdamas į 2017 m. gegužės 9 d. ir rugsėjo 5 d. JT generalinio sekretoriaus ataskaitas JT Saugumo Tarybai dėl Somalio,

– atsižvelgdamas į 2017 m. spalio 15 d. JT Saugumo Tarybos pranešimą dėl teroristinio išpuolio Mogadiše,

– atsižvelgdamas į 2017 m. spalio 15 d. Afrikos Sąjungos (AS) komisijos pirmininko pranešimą dėl išpuolio Mogadiše,

– atsižvelgdamas į Afrikos Sąjungos misijos Somalyje (AMISOM) pranešimus, smerkiančius 2017 m. spalio 14 ir 28 d. teroristinius išpuolius,

– atsižvelgdamas į 2017 m. gegužės 11 d. Londone vykusioje tarptautinėje konferencijoje Somalio klausimais priimtą galutinį pareiškimą,

– atsižvelgdamas į 2017 m. birželio 1 d. ES ir Afrikos Sąjungos bendrą pranešimą dėl Paryžiaus susitarimo įgyvendinimo,

– atsižvelgdamas į 2017 m. lapkričio 8 d. AMISOM pareiškimą, kuriame pranešama apie ketinimą 2017 m. gruodžio mėn. pradėti karių išvedimą iš Somalio ir iki 2020 m. išvesti visas karines pajėgas,

– atsižvelgdamas į AKR ir ES Kotonu partnerystės susitarimą,

[1] Priimti tekstai, P8_TA(2017)0229.

– atsižvelgdamas į Afrikos žmogaus ir tautų teisių komisijos įgaliojimus propaguoti ir apsaugoti žmogaus ir tautų teises pagal Afrikos žmogaus ir tautų teisių chartiją,

– atsižvelgdamas į JT vaiko teisių konvenciją ir į jos fakultatyvinį protokolą dėl vaikų dalyvavimo ginkluotuose konfliktuose,

– atsižvelgdamas į 1999 m. priimtą Afrikos vienybės organizacijos konvenciją dėl terorizmo prevencijos ir kovos su juo,

– atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 135 straipsnio 5 dalį ir 123 straipsnio 4 dalį,

A. kadangi 2017 m. spalio 14 d. didžiulis sunkvežimio su sprogmenimis sprogimas supurtė Mogadišo centrą – mažiausiai 358 asmenys žuvo, 228 buvo sužeisti, o 56 vis dar laikomi dingusiais be žinios; kadangi išpuolis Mogadišo centre buvo vienas iš daugiausiai gyvybių nusinešusių teroristinių išpuolių pasaulyje per pastaruosius metus; kadangi daugiau kaip 30 žmonių žuvo 2017 m. spalio 28 d., sprogus dviem bomboms prie viešbučio netoli prezidento rūmų Mogadiše;

B. kadangi nepaisant to, kad jokia grupuotė neprisiėmė atsakomybės už šiuos niekingus išpuolius, kuriems būdingas „al-Shabaab“ braižas, dabar atrodo, kad ši grupuotė nebenori rizikuoti prarasti paramos ir nenori būti siejama su daugybės civilių gyventojų nužudymu; kadangi Somalio gyventojai ne kartą pasmerkė „al-Shabaab“ smurtinius veiksmus, o po spalio mėn. įvykdytų išpuolių surengė daugiatūkstantines eitynes Mogadiše nepaisydami „al-Shabaab“;

C. kadangi per pastaruosius mėnesius Mogadiše ir daugelyje kitų šalies vietų buvo įvykdyta daug mirtinų teroristinių išpuolių, įskaitant automobilių sprogdinimus, atsitiktinius šaudymus, tikslinius žudymus ir grobimus, o tai pabrėžia nuolatinį smurtinio ekstremizmo pavojų, kuriame šalis gyvena;

D. nors dauguma teroristinių išpuolių priskiriami grupuotei „al-Shabaab“, yra žinoma, kad šalyje taip pat aktyviai veikia grupuotė „Da'esh“;

E. kadangi Somalio prezidentas Mohamed Abdullahi Mohamed, perėmęs valdžią po vasario mėn. įvykusių rinkimų, kurie laikomi vienu iš svarbiausių šios nuniokotos Rytų Afrikos šalies įvykių, žyminčių laipsnišką perėjimą prie stabilumo ir gerovės, pažadėjo išlaisvinti Somalį nuo „al-Shabaab“;

F. kadangi, turint omenyje daugelį per 2017 metus įvykdytų išpuolių, visų pirma šiurpų spalio 14 d. sprogdinimą, visiškai nėra aišku, ar Somalio saugumo pajėgos po to, kai AMISOM išves savo pajėgas 2018 m., bus pajėgios tinkamai kovoti su terorizmu be užsienio šalių pagalbos;

G. kadangi AMISOM pajėgos ne vieną kartą buvo apkaltintos sunkiais žmogaus teisių pažeidimais, įskaitant beatodairiškus žudymus ir kai kuriuos seksualinio išnaudojimo ir prievartos atvejus; kadangi užsienio karinių pajėgų perdislokavimas Somalio teritorijoje neturint JT ar AS įgaliojimų kelia didelį susirūpinimą, turint omenyje ankstesnius kaltinimus dėl AMISOM pajėgų vykdytų žmogaus teisių pažeidimų;

H. kadangi ne tik ginkluotas ekstremizmas, bet ir sausra, genčių konfliktai ir priverstiniai

perkėlimai lėmė tai, jog vien praėjusiais metais šimtai tūkstančių žmonių buvo priversti palikti namus ir (daugeliu atvejų) persikelti į vyriausybės kontroliuojamas miestų teritorijas; kadangi daug žmonių gyvena nesaugiose gyvenvietėse, kur visų pirma moterys ir mergaitės susiduria su prievarta ir seksualiniu smurtu;

I. kadangi Somalyje vis dar didelis bado pavojus: apytikriai 400 000 vaikų Somalyje kenčia nuo ūmaus mitybos nepakankamumo, o 3 mln. žmonių aprūpinimo maistu požiūriu gyvena krizės arba ekstremaliosios padėties sąlygomis; kadangi Somalyje yra apie 1,1 mln. šalies viduje perkeltų asmenų, o regione yra daugiau kaip 900 000 pabėgėlių iš Somalio;

J. kadangi stovyklose Kenijoje gyvena 420 000 Somalio pabėgėlių, iš kurių 350 000 – Dadaabo stovykloje, ir kadangi Somalio ir Kenijos vyriausybės ir UNHCR sutiko sudaryti palankesnes sąlygas 10 000 pabėgėlių savanoriškai grįžti į tas Somalio vietoves, kurių nekontroliuoja grupuotė „al-Shabaab“; kadangi sugrįžę pabėgėliai susiduria su reintegracijos problema ir turi mažai galimybių rasti darbą; kadangi daug Dadaabo stovykloje gyvenančių pabėgėlių yra kilę iš Somalio, bet niekada nėra palikę stovyklos ir iš tikrųjų yra asmenys be pilietybės, o tai reiškia, kad jie negali būti išsiųsti į Somalį;

K. kadangi nuo 2016 m. ES palaipsniui didino metinę humanitarinę pagalbą Somaliui, visų pirma po šalį paveikusios didžiulės sausros – 2017 m. humanitariniams partneriams paskyrė 120 mln. eurų, o iš neatidėliotinos pagalbos rezervo – 100 000 eurų, norėdama padėti skubiai patenkinti medicininius poreikius po spalio 14 d. Mogadiše įvykdyto išpuolio; kadangi ES skubiai medicininei pagalbai gabenti į Mogadišo ligonines taip pat mobilizavo du laivus iš ES jūrų operacijos ATALANTA ir vykdė neatidėliotinos pagalbos skrydžius;

L. kadangi ES skyrė 486 mln. eurų iš Europos plėtros fondo (2014–2020 m.), daugiausia dėmesio skirdama Susitarimo įgyvendinimui ir ypač valstybės ir taikos kūrimui, maisto tiekimo saugumui, atsparumui ir švietimui; kadangi ES taip pat yra įsipareigojusi remti AMISOM per Afrikos taikos priemonę;

M. kadangi 2016 m. gruodžio mėn. Pasaulio bankas įsipareigojo sustiprinti kovą su ypač dideliu skurdu ir pranešė, kad išsivysčiusios šalys įsipareigojo suteikti rekordiškai didelę 75 mlrd. JAV dolerių dotacijų ir lengvatinių paskolų sumą Tarptautinei plėtros asociacijai (TPA); tačiau kadangi Somalis negali pasinaudoti TPA finansavimu, nes yra skolingas TVF daugiau kaip 300 mln. JAV dolerių (jie yra didžiulės 5 mlrd. JAV dolerių skolos daugiašaliams ir dvišaliams kreditoriams dalis);

N. kadangi grupuotė „al-Shabaab“ toliau žudo, savavališkai sulaiko ir verbuoja vaikus, tačiau juos verbuoja ir Somalio ginkluotosios pajėgos nepaisydamos to, kad 2015 m. sausio mėn. Somalis ratifikavo JT vaiko teisių konvenciją, o 2015 m. lapkričio mėn. patvirtino Saugių mokyklų deklaraciją ir įsipareigojo imtis konkrečių veiksmų moksleiviams ir švietimo įstaigoms apsaugoti;

O. kadangi, nesant veikiančių civilinių teisminių institucijų, Somalio vyriausybė remiasi karo teismais, kuriuose teisiami ir nuteisiami civiliai gyventojai, ir todėl atsakovų civilinės teisės nėra užtikrinamos; kadangi Nacionalinės žvalgybos ir saugumo agentūrai (NISA), kuri šiuo metu neturi teisėsaugos įgaliojimų, yra suteikti platūs tyrimo įgaliojimai ir dėl šios priežasties smarkiai pažeidžiamos NISA sulaikytų asmenų teisės į tinkamą procesą;

P. kadangi, organizacijos „Transparency International“ duomenimis, Somalis jau dešimtus metus yra labiausiai korumpuota pasaulio šalis; kadangi Somalio vyriausybė iki šiol susiduria su daugybe iššūkių, pvz., korupcija ir nepakankamai plačia civilių gyventojų parama, ir dėl šių priežasčių neišvengiamai sumažėjo pasitikėjimas valstybės institucijomis ir pradėtos remti radikalios islamistų ir teroristų grupuotės;

1. reiškia giliausią užuojautą neseniai Somalyje įvykdytų teroristinių išpuolių aukoms bei jų šeimoms ir labai apgailestauja dėl prarastų gyvybių; sykiu griežtai smerkia šių išpuolių, priskiriamų sukilėlių grupuotei „al-Shabaab“, vykdytojus;

2. primena, kad ilgalaikis stabilumas ir taika gali būti pasiekti tik užtikrinant socialinę įtrauktį, darnų vystymąsi ir gerą valdymą, remiantis demokratiniais principais ir kuriant teisinę valstybę, kurioje būtų visapusiškai gerbiami žmonių orumas ir teisės;

3. teigiamai vertina tai, kad Komisija skubiai sureagavo į spalio 14 d. įvykusį teroristinį išpuolį; ragina ES ir jos tarptautinius partnerius vykdyti įsipareigojimus Somaliui, visų pirma stengiantis užtikrinti aprūpinimą maistu, kad būtų išvengta struktūrinių problemų, dėl kurių gali kilti badas, skatinti saugumą ir bendruomenių susitaikymą, gerinti viešųjų finansų valdymą ir padėti užbaigti konstitucinę peržiūrą, kad būtų pasiektas ilgalaikis stabilumas;

4. apgailestauja dėl to, kad, nepaisant pakartotinių humanitarinės pagalbos grupių, pagalbos agentūrų ir Europos Parlamento įspėjimų, Somalis ir toliau balansuoja ant bado ribos; primena, kad mirusių per 2011 m. badą skaičius padidėjo dėl nesaugios padėties ir grupuotei „al-Shabaab“ priklausančių ekstremistų kovotojų veiksmų jiems neleidus tiekti pagalbos maistu į tuo metu jų kontroliuotas Somalio pietinę ir centrinę dalis; ragina visas šalis bendradarbiauti su humanitarinės pagalbos agentūromis ir visapusiškai laikytis humanitarinių principų siekiant sudaryti galimybę visapusiškai ir netrukdomai patekti pas tuos, kurie kenčia ir kuriems reikia pagalbos, visų pirma kaimo vietovėse;

5. teigiamai vertina 2017 m. vasario mėn. surengtą rinkimų procesą, kurio metu išrinktas naujas prezidentas, ir išreiškia viltį, kad rinkimai padės stiprinti politinį stabilumą ir paskatins imtis būtinų reformų ir vykdyti federalinį projektą derinant veiksmus ir glaudžiai bendradarbiaujant su federacinėmis valstybėmis narėmis; pabrėžia, kad svarbu kovoti su šalyje paplitusia korupcija ir užtikrinti šalies jaunimui pasirinkimo galimybes siekiant sumažinti jo verbavimo į grupuotės „al-Shabaab“ gretas pavojų;

6. palankiai vertina Somalio nacionalinio vadovų forumo sprendimą skatinti rengiantis 2020 m. rinkimams steigti ir registruoti politines partijas, remiantis principu „vienas asmuo – vienas balsas“, taip pat siekti atkurti valstybės institucijas, priimti naujus svarbius įstatymus dėl politinių partijų ir įsteigti nepriklausomą nacionalinę žmogaus teisių komisiją; atkreipia dėmesį į tai, kad reikia imtis veiksmų siekiant padidinti atstovavimą moterims;

7. pabrėžia svarbų šalies diasporos ir pilietinės visuomenės indėlį ne tik į valdymo atkūrimą, bet ir į socialinį ir ekonominį vystymąsi, taip pat atkreipia dėmesį į moterų atstovavimo ir dalyvavimo sprendimų priėmimo procese svarbą; todėl teigiamai vertina tai, kad moterų narių skaičius padidėjo Somalio parlamente (iki 24 proc.) ir vyriausybėje, ir laikosi nuomonės, kad reikia aktyviau siekti pagerinti lyčių pusiausvyrą tiek ES, tiek Somalyje;

8. atkreipia dėmesį į Tarpvyriausybinės vystymosi institucijos (IGAD) Nairobio deklaraciją dėl tvarių sprendimų pabėgėlių iš Somalio ir į Somalį grąžinamų asmenų reintegracijos klausimais; palankiai vertina įsipareigojimą siekti išsamaus regioninio požiūrio, kartu užtikrinant apsaugą ir skatinant gebėjimą pasirūpinti savimi prieglobsčio šalyse, o tai turėtų būti daroma padedant tarptautinei bendruomenei ir laikantis tarptautinių susitarimų dėl atsakomybės pasidalijimo, kaip nustatyta Niujorko deklaracijos Išsamioje veiksmų sprendžiant pabėgėlių problemą programoje;

9. ragina Komisiją labiau konsultuotis su regiono subjektais, įskaitant vietos gyventojus, regionų valdžią ir NVO, kad būtų galima sutelkti dėmesį į vietoje nustatytas problemas ir poreikius, skatinti palankią atmosferą bei didinti pabėgėlių galimybes grįžti į gimtąsias šalis;

10. reiškia susirūpinimą dėl plačių NISA įgaliojimų ir to, kad persekiojimui už įtariamus su terorizmu susijusius nusikaltimus ji naudojasi karo teismais – tokiu būdu ji ne kartą pažeidė tinkamo teisinio proceso principą ir be atskaitomybės skyrė mirties bausmę;

11. ragina Somalio vyriausybę ir ES, vykdant savo teisinės valstybės kūrimo veiklą Somalyje, užtikrinti, kad NISA būtų reguliuojama taikant veiksmingus priežiūros mechanizmus, ir gerinti Somalio kriminalinių nusikaltimų tyrimų departamento (CID) technines žinias, kad jis, gerbdamas piliečių teises, galėtų vykdyti nuodugnius ir veiksmingus tyrimus;

12. ypač teigiamai vertina 2017 m. balandžio 16 d. Somalio vadovų pasiektą politinį susitarimą regionines ir federalines pajėgas integruoti į nuoseklią nacionalinę saugumo struktūrą, galinčią palaipsniui perimti pagrindinę atsakomybę už saugumo užtikrinimą, ir tai, kad skubiai buvo suformuota Nacionalinė saugumo taryba ir įsteigtas Nacionalinis saugumo biuras;

13. pripažįsta AMISOM vaidmenį padedant užtikrinti saugumą ir stabilumą, kurie sudaro Somaliui galimybę steigti politines institucijas ir plėsti valstybės įtaką, tikintis, kad atsakomybė už saugumą bus perduota Somalio institucijoms ir pajėgoms; teigiamai vertina Afrikos Sąjungos atliekamą įtarimų dėl AMISOM pajėgų vykdytos lytinės prievartos tyrimą; ragina visapusiškai įgyvendinti Jungtinių Tautų generalinio sekretoriaus ataskaitose dėl Somalio pateiktas rekomendacijas, be kita ko, vadovaujantis JT Saugumo Tarybos rezoliucija Nr. 2272 (2016 m.), ragina Afrikos Sąjungą ir savo pajėgas dislokavusias šalis užtikrinti, kad įtarimai būtų deramai ir nuodugniai ištirti, o atsakingi asmenys patraukti atsakomybėn; pabrėžia, kad svarbu užtikrinti galimybę pratęsti AMISOM mandatą po 2018 m. gegužės mėn., ir įspėja, kad per ankstyvas atsakomybės perdavimas Somalio pajėgoms gali pakenkti ilgalaikiam stabilumui;

14. pabrėžia, kad būtina kovoti su nebaudžiamumu ir užtikrinti atsakomybę už Somalyje įvykdytus nusikaltimus žmoniškumui ir karo nusikaltimus; atkreipia dėmesį į Somalio prezidento pasiūlymą paskelbti amnestiją tam tikrus nusikaltimus padariusiems asmenims, kurie atsisakytų terorizmo ir smurto ir norėtų palikti grupuotę „al-Shabaab“ ir kitas teroristines grupuotes, ir ragina parengti teisės aktus dėl amnestijos;

15. apgailestauja dėl to, kad grupuotė „al-Shabaab“ verbuoja vaikus karius, o saugumo pajėgos naudoja vaikus kaip karius ir informatorius ir naudoja suimtus ar dezertyravusius vaikus karius; primena, kad Somalio vyriausybė įsipareigojo reabilituoti buvusius vaikus karius ir patraukti atsakomybėn už jų verbavimą atsakingus asmenis; ragina tarptautinius

paramos teikėjus, įskaitant ES, pirmenybę teikti reabilitacijos paslaugų teikimui, švietimui ir saugiam mokykliniam ugdymui, nes tai yra svarbiausios priemonės siekiant nutraukti nenutrūkstantį smurto ratą; primygtinai ragina valdžios institucijas elgtis su vaikais, įtariamais sąsajomis su grupuote „al-Shabaab“, kaip su aukomis ir paisyti geriausių vaiko interesų ir tarptautinių apsaugos standartų ir pagrindinių principų;

16. yra labai susirūpinęs dėl to, kad gamtos ištekliai, visų pirma medžio anglys, tebėra reikšmingas teroristų finansavimo šaltinis ir smarkaus aplinkos būklės blogėjimo Somalyje priežastis; ragina Komisiją ištirti, kaip būtų galima išplėsti atsekamumo ir išsamaus patikrinimo sistemas siekiant į jas įtraukti gamtos išteklius, naudojamus teroristų veiklai ir smurtui kurstyti; todėl ragina visas šalis užtikrinti JT Saugumo Tarybos rezoliucijos, kuria draudžiama eksportuoti Somalio medžio anglis, laikymąsi;

17. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, Komisijos pirmininko pavaduotojai ir Sąjungos vyriausiajai įgaliotinei užsienio reikalams ir saugumo politikai, Afrikos Sąjungai, Somalio prezidentui, ministrui pirmininkui ir parlamentui, Jungtinių Tautų generaliniam sekretoriui, Jungtinių Tautų Saugumo Tarybai, Jungtinių Tautų žmogaus teisių tarybai ir AKR ir ES jungtinei parlamentinei asamblėjai.